

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/239/2017
Identifikačné číslo spisu:	1306223300
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1306223300.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu U., bývajúceho v V., zastúpeného JUDr. Romanom Jurikom, advokátom so sídlom v Nových Zámkoch, Jazerná 19, proti žalovaným 1/ C. bývajúcemu v V. 2/ C., bývajúcej v V., obaja zastúpení JUDr. Dagmar Kubovičovou, advokátkou so sídlom v Bratislave, Nám. Biely Kríž 3, za účasti osobitného subjektu na strane žalobcu Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom v Prešove, Nám. Legionárov 5, IČO: 42 176 778, o určenie vlastníckeho práva a o vypratanie nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 15 C 121/2006, o dovolaní žalovaných 1/, 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 15. marca 2017, sp. zn. 6 Co 220/2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a.

II. Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 30. októbra 2015, č. k. 15 C 121/2006-1285 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca voči žalovaným 1/, 2/ domáhal určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti zapísanej v katastri nehnuteľností na Katastrálnom úrade v Bratislave, Správa katastra pre hlavné mesto SR Bratislavu, pracovisko V. na liste vlastníctva č. XXXX, pre katastrálne územie X. a to: bytu číslo X na prízemí na M. ulici XX v V., nachádzajúci sa v bytovom dome súpisné číslo XXXX, vybudovanom na parcele číslo XXXX/X a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach domu a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 4455/203673 (ďalej len „byt“), konanie v časti uloženia povinnosti žalovaným 1/, 2/ vypratať predmetnú nehnuteľnosť zastavil a rozhodnutie o trovách konania si ponechal až po právoplatnosti meritórneho rozhodnutia vo veci. Súd prvej inštancie vykonaným dokazovaním zistil, že žalobca dňa 18. mája 2006 uzavrel so spoločnosťou Danubia Financial, s.r.o., so sídlom Zámocká 22, Bratislava, zmluvu o zabezpečovacom prevode práva týkajúcu sa bytu číslo X na prízemí na M. ulici XX v V. (ďalej „Zmluva“), nachádzajúceho sa v bytovom dome súpisné číslo XXXX, vybudovanom na parcele číslo XXXX/X a spoluvlastníckeho podielu na spoločných častiach domu a spoločných zariadeniach domu vo veľkosti 4455/203673. Táto Zmluva mala slúžiť na zabezpečenie záväzku zo zmluvy o úvere č. XXXXXX, ktorú menovaná spoločnosť

poskytla žalobcovi vo výške 50.000,- Sk. ktorý mal úver vrátiť podľa splátkového kalendára v dvanástich splátkach - prvej vo výške 2.500,- Sk splatnej v deň podpisu zmluvy, druhej vo výške 2.500,- Sk v lehote dvoch mesiacov od splatnosti prvej, tretej až jedenástej v sume 2.500,- Sk mesačne a dvanástej v sume 52.500,- Sk, t. j. v celkovej výške 80.000,- Sk. V článku VIII ods. 1 Zmluvy si zmluvné strany dohodli, že v prípade, že dlžník poruší svoje zmluvné povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere č. XXXXXX (najmä povinnosť uhradiť v dohodnutej lehote plnú hodnotu istiny a jej príslušenstva) alebo, ak veriteľ vyhlási úver za okamžite splatný v celom jeho zostatku s príslušenstvom, stáva sa veriteľ definitívnym vlastníkom nehnuteľnosti - predmetného bytu. Nadobúdacia cena sa rovná výške nesplatennej časti úveru. Správa katastra povolila vklad uvedenej zmluvy dňa 22. júna 2006. Spoločnosť Danubia Financial, s.r.o. bola uznesením Okresného súdu Bratislava I, č. k. 36 Exre 28/2009, zo dňa 11. februára 2009 zrušená bez likvidácie. Následne bola vymazaná z obchodného registra. Žalobca predmetný úver riadne nesplatil, preto spoločnosť Danubia Financial, s.r.o. dňa 2. októbra 2006 previedla predmetné nehnuteľnosti kúpnu zmluvou na X., bytom P., V. Dňa 2. októbra 2006 bola uzavretá darovacia zmluva medzi X., bytom P. ako darcom a U., bytom E. ako obdarovaným, predmetom ktorej bola predmetná nehnuteľnosť - byt. Dňa 28. novembra 2006 U. kúpnu zmluvou previedol nehnuteľnosti žalovaným 1/, 2/ za dohodnutú kúpnu cenu 1.790.000,- Sk. Právne účinky vkladu nastali dňa 18. decembra 2006. Dňa 13. septembra 2005 podali rodičia žalobcu na Okresný súd Bratislava III návrh na obmedzenie spôsobilosti žalobcu na právne úkony. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava III, č. k. 38Ps 17/2005-159, zo dňa 3. apríla 2008, právoplatným dňa 10. mája 2008, bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony žalobcu v tom rozsahu, že nie je spôsobilý rozhodovať o svojom zdravotnom stave a o umiestnení svojej osoby do zdravotníckej starostlivosti, a teda môže byť do ústavného zariadenia vykonávajúceho zdravotnícku starostlivosť umiestnený bez svojho súhlasu, bola obmedzená spôsobilosť žalobcu v tom rozsahu, že nie je spôsobilý nakladať so svojím majetkom a finančnými prostriedkami nad čiastku 1.500,- Sk mesačne. Súd prvej inštancie po vrátení veci odvolacím súdom a doplnení dokazovania zistil, že žalovaní 1/, 2/ postupovali pri uzatváraní kúpnej zmluvy v dobrej viere, nakoľko nemali žiadne skúsenosti z oblasti nadobúdania nehnuteľností. Zmluvu uzatvárali prostredníctvom realitnej kancelárie a spoliehali sa, že pokiaľ budú uzatvárať zmluvu prostredníctvom realitnej kancelárie, bude zabezpečený aj celý právny servis, overenie skutočností, že nadobúdajú nehnuteľnosti od vlastníka. Preto uzatvorili dňa 6. novembra 2006 rezervačnú zmluvu s touto realitnou kanceláriou, predmetom ktorej bol byt, ktorého vlastníctvo je predmetom tohto sporu. Následne dňa 28. novembra 2006 uzavreli kúpnu zmluvu na predmetný byt za kúpnu cenu 1.790.000,- Sk. Ani prípadná neplatnosť predmetných zmlúv podľa názoru súdu, by nič nemenila na tom to, že žalovaní 1/, 2/ sú vlastníkami predmetných nehnuteľností, a to z dôvodu ich dobromyseľného nadobudnutia, resp. nadobudnutia v dobrej viere od predchádzajúceho nadobúdateľa. Ten ju nadobudol darom od pôvodného vlastníka, ktorý ju zasa nadobudol kúpou od spoločnosti Danubia Financial, s.r.o. Žalovaní 1/ a 2/ a ani realitná kancelária nemali katastrálnym zákonom umožnený prístup nahliadnuť do zbierky listín v katastrálnom operáte, a teda nemali možnosť zistiť históriu vlastníctva predmetného bytu. Žalovaní 1/, 2/ tak nemali dôvod čo i len pochybovať o tom, že kupujú predmetný byt od ich vlastníka, pričom pre nich nebolo právne významné, ako ich nadobudol on. Z týchto dôvodov nebola pre súd právne významná otázka platnosti oboch zmlúv a ani aplikácia zásady „nemo plus iuris....“. Prípadná neplatnosť oboch predmetných zmlúv by mohla byť právne relevantná iba v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. titulom nezákonného rozhodnutia správy katastra o povolení vkladu a jeho zápis do katastra nehnuteľností. Z týchto dôvodov súd prvej inštancie žalobu zamietol.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 15. marca 2017, sp. zn. 6 Co 220/2016 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zmenil tak, že za vlastníka sporného bytu určil žalobcu. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov prvoinštančného i odvolacieho konania. Odvolací súd mal za nesporné, že žalobca uzavrel so spoločnosťou Danubia Financial, s.r.o. úverovú zmluvu, na základe ktorej mu mal byť poskytnutý úver vo výške 50.000,- Sk. Na zabezpečenie pohľadávky z úverovej zmluvy účastníci uzavreli zmluvu o zabezpečovanom preveze práva k predmetnému bytu. V článku VIII ods. 1 Zmluvy si zmluvné strany dohodli, že v prípade, že dlžník poruší svoje zmluvné povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere č. XXXXXX, najmä povinnosť uhradiť v dohodnutej lehote plnú hodnotu istiny a jej príslušenstva, alebo, ak veriteľ vyhlási úver za okamžite splatný v celom jeho zostatku s príslušenstvom, stáva sa veriteľ

definitívnym vlastníkom nehnuteľnosti, predmetného bytu. Nadobúdacia cena sa rovná výške nesplatenej časti úveru. Odvolací súd v celom rozsahu zotrval na svojej argumentácii v rozhodnutí zo dňa 10. novembra 2014, č. k. 6 Co 408/2014-1185, že na prejednávánú vec bolo potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka (OZ) v znení pred novelou vykonanou zákonom č. 568/2007 Z.z. (t. j. Občiansky zákonník účinný do 1. januára 2008), keďže Zmluva bola uzavretá v máji 2006 a jej účinky rovnako nastali pred 1. januárom 2008. Vzhľadom na znenie článku VIII ods. 1 Zmluvy bolo zrejmé, že ustanovenie tohto článku Zmluvy bolo neplatné pre rozpor s § 39 OZ. Dojednanie obsiahnuté v čl. VIII. ods. 1 predmetnej zmluvy, podľa ktorého v prípade, že dlžník poruší svoje zmluvné povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o úvere č. XXXXXX, nebolo možné akceptovať. Zmluva v zmysle § 553 OZ bola charakterizovaná tým, že právo bolo veriteľovi postúpené s rozvázovacou podmienkou (§ 36 ods. 2 OZ), že zabezpečovaný záväzok bude splnený. Pri uspokojení zabezpečenej pohľadávky sa potom uplatnila rozvázovacia podmienka; právne úkony, ktorými bolo právo prevedené, stratili účinnosť a právo v rozsahu, v akom bolo prevedené, prešlo späť na dlžníka. Zo zákona tak zanikol prevod práva na veriteľa. Uvedené dojednanie obsiahnuté v čl. VIII. predmetnej Zmluvy, podľa ktorého vlastnícke právo prechádza definitívne na veriteľa po tom, ako sa dlžník ocitne v omeškaní, bolo podľa svojho obsahu dojednaním o tzv. prepadnom zálohu, a takéto dojednanie bolo neplatné v zmysle § 39 OZ pre rozpor so zákonom. Článok VIII ods. 1 predmetnej Zmluvy bol teda neplatný a keďže túto časť zmluvy nebolo možné oddeliť od jej ostatného obsahu, bola absolútne neplatná celá Zmluva (§ 39 v spojení s § 41 OZ). Zo zmluvy o úvere č. XXXXXX bolo zrejmé, že táto bola so žalobcom uzavretá ako s fyzickou osobou (nepodnikateľom), a teda spotrebiteľom. Nikde v nej nebol uvedený údaj o tom, že by poskytnutý úver mal slúžiť na podnikanie žalobcu. Zabezpečenie návratnosti spotrebiteľského úveru formou zriadenia zabezpečovacieho prevodu práva k nehnuteľnému majetku niekoľkonásobne prevyšujúcemu hodnotu zabezpečovanej pohľadávky, navyše dojednaného formou tzv. prepadného zálohu, resp. prepadnej zábezpeky, bol nepochybne aj neprijateľnou zmluvnou podmienkou (§ 53 ods. 1 v spojení s ods. 3 OZ, účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy), ktorá spôsobila značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, žalobcu. Dojednané ustanovenie (čl. IV) zmluvy o úvere bolo tak rovnako absolútne neplatným ustanovením podľa § 53 ods. 4 OZ účinného v čase uzavretia úverovej zmluvy. Vzhľadom k tomu, že sa spoločnosť Danubia Financial, s.r.o. nikdy platne nestala vlastníkom predmetného bytu, nemohla tento (v zmysle zásady „nemo plus iuris...“) ďalej platne previesť na p. X., ani tento nemohol následne predmetný byt platne darovať U. (otcovi), ktorý ho rovnako nemohol platne previesť kúpnu zmluvou na žalovaných 1/, 2/. K uplatneniu princípu právnej istoty, ktorého súčasťou je aj dôvera subjektov práva v platné právo a k uplatneniu princípu ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere, odvolací súd uviedol, že ostatne uvedená zásada, okrem toho, že právo musí byť nadobudnuté v dobrej viere, vychádza z toho, že právo bolo skutočne nadobudnuté a teda, že niekto sa stal jeho subjektom, a preto spravidla nemôže byť tohto práva zbavený dodatočným odpadnutím (zrušením) právneho dôvodu, na ktorého základe sa stal prevodca (predchádzajúci prevodca) vlastníkom veci. Predpokladom uplatnenia tejto zásady, a teda aj princípu právnej istoty je, že nadobúdateľ nehnuteľnosť nadobudol od skutočného vlastníka a nie od nevlastníka (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30. mája 2012, sp. zn. 6 Cdo 107/2011). Žalovaní 1/, 2/ nenadobudli vlastnícke právo k predmetnému bytu, pretože ani ich právny predchodca, od ktorého mali vlastnícke právo derivatívne kúpnu zmluvou nadobudnúť, nenadobudol platne vlastnícke právo, ktoré by na nich následne mohol previesť. Ak bol správou katastra povolený vklad vlastníckeho práva na základe absolútne neplatnej zmluvy, bol reálne daný len modus, avšak chýbal titul, teda platne uzavretá zmluva. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu takto nemohlo dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva hoci aj dobromyseľného nadobúdateľa. Rovnako tak nebolo možné za uvedeného stavu uprednostniť požiadavku právnej istoty a ochrany práv nadobudnutých v dobrej viere pred zásadou, podľa ktorej nikto nemôže na iného previesť viac práv ako sám má (uznesenie Ústavného súdu SR z 10. februára 2010, sp. zn. I. ÚS 50/2010-11). V čase prevodu vlastníctva U. sám nebol vlastníkom, a z nepráva nemohlo vzniknúť právo. V danej situácii mali žalovaní 1/, 2/ ako kupujúci v dobrej viere vynaložiť náležitú starostlivosť preverení si právneho dôvodu nadobudnutia vlastníckeho práva predávajúceho. Odvolací súd bol názoru, že ani dobromyseľnosť žalovaných 1/, 2/ pri nadobudnutí predmetného bytu nemohla prelomiť zásadu nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet (nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má). Z § 130 OZ vyplýva, že ten, kto získal držbu veci v dobrej viere je povinný vrátiť ju skutočnému vlastníkovi. Nie je možné, aby v rozpore

s touto právnou úpravou bol súdnym rozhodnutím mimo zákonom predvídané spôsoby nadobúdania vlastníckeho práva k veciam, založený paralelný spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva k veci od nevlastníka oprávneným držiteľom. Odvolací súd zároveň poukázal na skutočnosť, že žalovaní 1/, 2/ predmetný byt kúpili od U. v roku 2006 v čase, kedy už prebiehalo toto súdne konanie. Mohli sa síce stať jeho oprávnenými držiteľmi, ale vlastnícke právo k tomuto bytu mohli nadobudnúť najskôr až po uplynutí 10 ročnej vydržacej doby, k čomu nedošlo. Dobrá viera žalovaných 1/, 2/ a z nej vyplývajúca oprávnená držba sporného bytu by mohla viesť k vydržaniu vlastníckeho práva iba za predpokladu, že by boli splnené podmienky vydržania uvedené v § 134 ods. 1 OZ, teda ak by mali predmetný byt v oprávnenej držbe po dobu 10 rokov. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 256 a § 257 CSP.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podali dovolanie žalovaní 1/, 2/, prípustnosť ktorého vyvodzovali z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, teda, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Poukázali na to, že pri nadobúdaní nehnuteľnosti postupovali obozretnejšie ako je to obvyklé pri kúpe nehnuteľností, byt kúpili prostredníctvom realitnej kancelárie, preverovali si referencie o nej, konzultovali predaj s ďalšími právnikmi, informovali sa na magistráte, čím nespochybniteľne preukázali dobromyseľnosť. V dovolaní poukázali na prelomové judikáty Ústavného súdu Českej republiky, nálezy I. ÚS 143/07 z 25. februára 2009, I. ÚS 3061/11 z 13. augusta 2012, ako aj II. ÚS 800/2012, podľa ktorých nemožno absolutizovať zásadu „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ a je nevyhnutné posúdiť náležite a prísne hodnotiť dobrú vieru nadobúdateľa. Poukázali tiež na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015-33, podľa ktorého v prípade vzájomnej kolízie dvoch ústavných hodnôt - princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp „nemo plus iuris...“), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu a kedy vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. V tejto súvislosti poukázali na uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 30. mája 2012 sp. zn. 6 Cdo 107/2011, 6 Cdo 792/2015 z 18. augusta 2016 a ďalej aj na uznesenie Ústavného súdu SR z 10. februára 2010, sp. zn. I. ÚS 50/2010-11. Navrhli, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalobca navrhol dovolanie ako neprípustné odmietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 a 2 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie úspešne napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. O tom, či je daná prípustnosť dovolania, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí, konkretizuje a náležite doloží, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky, a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

8. Žalovaní 1/, 2/ prípustnosť svojho dovolania vyvodzujú z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo

rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú, teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna, ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine, ako aj procesnoprávna, ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení.

10. Nevyhnutným predpokladom je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, aj keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Zároveň musí ísť o otázku, ktorú už riešil dovolací súd, v jeho rozhodnutiach je ale táto otázka riešená rozdielne.

11. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, takto dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

12. Osobitne významným znakom otázky relevantnej v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je jej zásadný právny význam. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre prejednávanú právnu vec, spor, ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov Slovenskej republiky (1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Zásadný právny význam otázky, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je daný zámerom prispieť k prekonaniu „existujúcej“ rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu.

13. V neposlednom rade je potrebné tiež uviesť, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná len otázka, ktorá kumulatívne vykazuje všetky vyššie uvedené znaky. Ak z týchto znakov chýba čo i len jeden, nemôže byť dovolanie procesne prípustné.

14. Pokiaľ procesná strana v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nevymedzí právnu otázku a neoznačí rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú otázku riešia rozdielne, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku a ktoré rozhodnutia mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo byť neefektívne a nedosahujúce zákonom predpokladaný cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky a nekonkretizovania podstaty rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd. V opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný svojvoľný dovolací prieskum priechiaci sa nielen, vo všeobecnosti, novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale konkrétne aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 3 Cdo 6/2017).

15. Žalovaní 1/, 2/ ako dovolatelia uviedli, že napadnutý rozsudok spočíva v nesprávnom právnom posúdení v otázke, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, keď v prípade vzájomnej kolízie dvoch ústavných hodnôt - princípu ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa a princípu ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet), treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu, a kedy vyššie riziko má niesť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Podľa názoru dovolacieho súdu

žalovaní 1/, 2/ takto v dovolaní nastolili a definovali právnu otázku spôsobom, ktorý zodpovedá § 421 ods. 1 písm. c/ O.s.p.

16. V danom prípade však dovolatelia tvrdenú rozdielnosť rozhodovania dovolacieho súdu o predmetnej otázke vyvodzovali z rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky, Ústavného súdu Slovenskej republiky, čo je pre dovolací prieskum neprípustné, nakoľko musí ísť o právnu otázku, ktorá je v praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne. To znamená, že proti sebe musia stáť minimálne dve rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu, inak nie je dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP naplnený.

17. Okrajovo dovolací súd uvádza, že pokiaľ ide v dovolaní o citované rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, nález I. ÚS 143/07 z 25. februára 2009, I. ÚS 3061/11 z 13. augusta 2012, ako aj II. ÚS 800/2012, aj keď tieto vychádzajú historicky z pôvodne podobnej a príbuznej právnej úpravy, táto sa v priebehu desaťročí postupne rozchádzala (slovenská a česká), a aj z toho dôvodu nie je možné rozhodnutia súdov iného štátu priamo aplikovať v rámci uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP. Pokiaľ ide o rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, najmä dovolateľmi citovaný nález I. ÚS 549/2015, prípadne uznesenie I. ÚS 50/2010, ako už bolo vyššie uvedené, podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, tieto nepredstavujú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu.

18. Dovolací súd sa preto zaoberal iba dovolateľmi nastolenou právnou otázkou v kontexte rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, na ktorú dovolatelia v dovolaní poukázali ako na dve rozdielne rozhodnutia dovolacieho súdu.

19. Dovolatelia v dovolaní citovali zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Cdo 107/2011 z 30. mája 2012 (na ktoré sa odvolával v rozhodnutí aj odvolací súd), ktoré potvrdzuje doterajšiu ustálenú súdnu prax, že v podstate nemožno prelomiť zásadu „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ (nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám) dobrou vierou nadobúdateľa, pokiaľ nadobúdateľ kúpil byt od nevlastníka, pričom tento nevlastník (resp. jeho predchodca) nadobudol byt na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Zároveň dovolací súd zdôrazňuje, že sa nejedná o konečné meritórne rozhodnutie v danej prejednávanej veci.

20. Ako protichodné rozhodnutie dovolacieho súdu (k rozhodnutiu sp. zn. 6 Cdo 107/2011) označili dovolatelia zrušujúce uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 6 Cdo 792/2015 z 18. augusta 2016. Tu dovolací súd musí konštatovať, že táto vec sa týkala úplne iného (aj historicky) právneho problému, a to konfiškácie poľnohospodárskych majetkov v roku 1948 podľa „konečného pridelového plánu“ a straty vlastníctva k poľnohospodárskemu majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa v zmysle Nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. SNR, kde je otázka posudzovania dobromyseľnosti nadobudnutia vlastníctva rádo vo úplne inej polohe, ako v prejednávanom prípade. Podstatou sporu vo veci sp. zn. 6 Cdo 792/2015 bolo posúdenie, či došlo k derelikcii nehnuteľnosti žalobcami (ktorí nadobudli nehnuteľnosť pridelom) a tým k strate ich vlastníckeho práva na základe skutočnosti, že nehnuteľnosť bola v 50-tych rokoch vnesená do JRD. V danej veci odvolací súd posúdil uvedené ako stratu vlastníctva žalobcov, avšak dovolací súd sa s jeho právnym názorom nestotožnil, jeho rozhodnutie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, pričom konštatoval, že v tomto prípade nešlo o stratu vlastníckeho práva žalobcov vzhľadom na vtedajšie pomery - obdobie kolektivizácie sprevádzané zaberaním poľnohospodárskej pôdy ich vlastníkom. Dovolací súd tu síce v závere rozhodnutia jedným odsekom poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo 16. marca 2016, sp. zn. I. ÚS 549/2015, avšak v kontexte dobromyseľnosti žalovaných ako nadobúdateľov pozemkov na základe zámennej zmluvy, pričom uvedené uložil odvolaciemu súdu v ďalšom konaní na posúdenie. Dovolatelia tu poukázali práve na tento odsek v danom rozhodnutí, ktorý je však vo vzťahu k prejednávanej veci vytrhnutý z kontextu a rozhodnutie sp. zn. 6 Cdo 792/2015 vôbec nerieši skutkovo či právne podobný prípad. V prejednávanej veci došlo k nadobudnutiu bytu žalovanými, pričom právny predchodca predávajúceho ho nadobudol na základe absolútne neplatného právneho úkonu. Zároveň taktiež aj vo veci sp. zn. 6 Cdo 792/2015 nešlo o konečné meritórne rozhodnutie.

21. Dovolatelia sa na iné (ďalšie) rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré by mali preukázať rozdielnu

rozhodovaciu prax, neodvolávajú.

22. Dovolací súd preto musí konštatovať, že dovolatelia vo svojom dovolaní po formálnej stránke právnu otázku riešenú odvolacím súdom dostatočne konkretizovali aj s ohľadom na jej zásadný právny význam. Uviedli (citovali) aj dve rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú podľa ich názoru rozdielne, pričom zároveň uviedli aj navrhované riešenie, že podľa ich názoru v danej veci prevyšuje ochrana dobromyseľného nadobúdateľa nad zásadou „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ (nikto nemôže na iného previesť viac práv než má sám). Preto z formálneho hľadiska možno kvalifikovať dovolanie ako prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

23. Následne preto dovolací súd pristúpil k obsahovej (materiálnej) stránke dôvodov dovolania a skúmal, či citované rozhodnutia, ktoré majú predstavovať rozdielnu rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, riešia právnu otázku pre vec relevantnú a či pre posúdenie tejto veci sú právne relevantné do takej miery, že je potrebné skúmať, či v danej veci skutočne došlo alebo nedošlo k rozdielnemu rozhodovaniu odvolacím súdom.

23.1 Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 107/2011 rieši otázku ne/prelomenia zásady „nemo plus iuris ad alium transferre potest quam ipse habet“ v prospech dobromyseľného nadobúdateľa nehnuteľnosti, teda pre posúdenie rozdielnosti dovolacej rozhodovacej praxe v danej právnej otázke je relevantné.

23.2 Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 792/2015 rieši otázku straty vlastníckeho práva k pozemkom v dôsledku derelikcie prídely prídelcami, teda pre posúdenie rozdielnosti dovolacej rozhodovacej praxe v danej právnej otázke nie je relevantné.

24. Dovolací súd preto na základe všetkého vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolatelia síce vymedzili dostatočne dovolaciu právnu otázku z hľadiska formálnych náležitostí, avšak neoznačili také rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré danú právnu otázku z hľadiska obsahovej (materiálnej) stránky riešia rozdielne. Za týchto okolností dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť len na predpokladoch alebo domnienkach, ktoré mali dovolatelia na mysli, lebo v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP nie je dôvod prípustnosti dovolania daný.

25. Záverom ešte dovolací súd uvádza, že pokiaľ ide o nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 549/2015, tento je relatívne čerstvý na to, aby dnes v čase rozhodovania prejednávanej veci mohol spôsobiť zmenu v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a v ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu, ktorá v súčasnosti zotrúva na línii, že vo všeobecnosti platí zásada, že nikto nemôže previesť viac práv na iného ako má sám (s výnimkou špecifických prípadov týkajúcich sa napr. dobrovoľných dražieb či konkurzného konania). Aj z tohto dôvodu bude preto podľa názoru dovolacieho súdu potrebné vyčkat' na to, ako uvedené zasiahne do ustálenej rozhodovacej praxe súdov v budúcnosti.

26. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolatelia neoznačili rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorú právnu dovolaciu otázku riešia rozdielne, dovolací súd dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP odmietol, nakoľko dovolatelia nevymedzili dovolacie dôvody spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

27. Dovolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.